

JELLING VANDVÆRK
Fårupvej 32
7300 Jelling

Susanne Christiansen

Lokal tlf.: 76812443
Mobil tlf.: 21387032
susac@vejle.dk

Her bor vi:
Kirketorvet 22
7100 Vejle

2. august 2023

J. nr.: 13.02.01-P19-107-
23

Indvindingstilladelse til Jelling Vandværk

A. Højfeldt har den 22. juni 2023 på vegne af Jelling Vandværk søgt om tilladelse til indvinding af 250.000 m³ grundvand pr. år fra fire boringer fordelt på to kildepladser.

Jelling Vandværk ligger på Fårupvej 32, 7300 Jelling, matr.nr. 8^{dm} Jelling By, Jelling.

Boring med DGU nr. 115.1133 og DGU nr. 115.1665 ligger ved vandværket på matr.nr. 8^r Jelling By, Jelling.

Boring med DGU nr. 115.2248 og boring med DGU nr. 115.2259 ligger på Hvesager 115, 7300 Jelling, matr.nr. 3^l Jelling By, Jelling.

Jelling Vandværk har en eksisterende tilladelse til indvinding af 225.000 m³ grundvand pr. år. Tilladelsen udløber 1. september 2044.

Tilladelse

Vejle Kommune giver efter § 20 og § 22 i Vandforsyningsloven¹ Jelling Vandværk tilladelse til indvinding af i alt 250.000 m³ grundvand pr. år. Indvindingen fordeles ligeligt mellem de to kildepladser og de fire boringer, så der fra boring med DGU nr. 115.1113 skal indvindes 62.500 m³ grundvand pr. år og 62.500 m³ grundvand pr. år fra boring med DGU nr. 115.1665 (matr.nr. 8^r Jelling By, Jelling), 62.500 m³ grundvand pr. år fra boring med DGU nr. 115.2248 og 62.500 m³ grundvand pr. år fra boring med DGU nr. 115.2259 (matr.nr. 3^l Jelling By, Jelling).

Teknik & Miljø Vand

Kirketorvet 22
Tlf.: 76812230
grundvand@vejle.dk
www.vejle.dk

Åbningstider
Fremmøde
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

Telefon
Mandag-onsdag kl. 8-15
Torsdag kl. 8-17
Fredag kl. 8-14

¹ Lov om vandforsyning m.v. Lov nr. 299 af 08. juni 1978, jf. lovbekendtgørelse nr. 602 af 10. maj 2022

VVM

Ansøgningen er screenet i forhold til Miljøvurderingsloven². Vejle Kommune har vurderet indvindingens påvirkning af grundvandsressourcen, naturområder og vandløb.

Vejle Kommune vurderer på baggrund af VVM-screeningen, at indvindingen af grundvand ikke medfører væsentlige miljøpåvirkninger. Ansøgningen kræver derfor ikke en miljøvurdering.

Tilladelsen gives på følgende vilkår:

Anlæggets indretning

1. Indvindingens formål er almen vandforsyning i Jelling Vandværks forsyningsområde jf. Vejle Kommunes gældende vandforsyningsplan.
2. Der må maksimalt indvindes 250.000 m³ grundvand pr. år fra vandværkets fire borer. Indvindingen fordeles ligeligt mellem borerne.
3. Borerne på kildepladsen ved vandværket har DGU nr. 115.1133 og 115.1665. Borerne ligger på matr. 8R JELLING BY, JELLING og borerne på kildepladsen ved Hvesager 115 har DGU nr. 115.2248 og 115.2259. Borerne ligger på matr.nr. 3L JELLING BY, JELLING (se kortet sidst i tilladelsen).
4. Der må maksimalt indvindes 90 m³ pr. time fra den enkelte kildeplads.
5. Borerne skal være indrettet efter Boringsbekendtgørelsen³.
6. Råvandet skal behandles på vandværket, så det overholder gældende grænseværdier for drikkevand; jf. Drikkevandsbekendtgørelsen⁴.

Videregående vandbehandling

7. Råvandet må tilsættes ludopløsning til neutralisering af aggressiv kuldioxid og korrekt pH-justering.
8. Ludopløsningen skal tilpasses råvandskvaliteten, så det behandlede vand kan overholde de til enhver tid gældende krav jf. Drikkevandsbekendtgørelsen.

Vandkvalitet

9. Det forudsættes at kontrol med råvandet og det behandlede vand til enhver tid følger gældende kontrolprogram fastsat af Vejle Kommune.

Drift

10. Bundfældet filterskyllevand bortledes efter den gældende udledningstilladelse.
11. Bortskaffelse af bundfældet slam, skal ske efter gældende regler.
12. Den oppumpede vandmængde skal måles. Jelling Vandværk vil hvert år i begyndelsen af januar få besked fra Vejle Kommune om indberetning af den oppumpede vandmængde. Indberetningen skal hvert år ske senest 1. februar.

² Lov nr. 425 af 18. maj 2016, jf. lovbek. nr. 4 af 3. januar 2023

³ Bekendtgørelse nr. 1260 af 28. oktober 2013

⁴ Bekendtgørelse nr. 1023 af 29. juni 2023

13. Jelling Vandværk er efter Vandforsyningslovens § 23 erstatningspligtig for de skader, som sker i bestående forhold ved forandring af grundvandsstanden under anlæggets drift. Erstatningsspørgsmål afgøres af taksationsmyndighederne.
14. Tilladelsen gælder i 30 år med udløb **1. august 2053**. Hvis indvindingen til den tid ønskes fortsat, skal der inden tilladelsens udløb søges om fornyelse af tilladelsen.

For at sikre grundvandet i nærområdet mod forurening meddeles følgende påbud og forbud efter Miljøbeskyttelsesloven⁵:

1. Efter miljøbeskyttelseslovens § 24 fastlægges et fredningsbælte på **10 meter** omkring hver boring. Inden for fredningsbæltet må der ikke gødes, bruges ukrudtsdræbende midler eller i det hele taget anbringes eller anvendes stoffer på en sådan måde, at indvindingsanlægget udsættes for forurening.

Overtrædelse af vilkår fastsat efter Vandforsyningsloven og Miljøbeskyttelsesloven kan straffes efter de respektive loves bestemmelser herom (jf. Vandforsyningslovens § 84 og Miljøbeskyttelseslovens § 110).

Beskyttelseszone efter Miljøbeskyttelsesloven

Der er fastlagt en beskyttelseszone på **25 meter** omkring vandindvindingsanlæg der indvinder grundvand til almene vandforsyningsanlæg efter Miljøbeskyttelseslovens § 21b. Der må ikke bruges pesticider, dyrkes eller gødskes til erhvervsmæssige og offentlige formål inden for beskyttelseszonen.

Tilsyn

Vejle Kommune har tilsyn med, at de stillede vilkår overholdes. Overtrædelse af vilkår fastsat efter Vandforsyningsloven kan tilbagekaldes efter lovens § 34.

Hvis Jelling Vandværk ikke overholder betingelserne, kan Vejle Kommune tilbagekalde tilladelsen jf. Vandforsyningslovens § 34.

Klagevejledning

Tilladelsen vil blive offentliggjort på www.vejle.dk/afgorelser

Jelling Vandværk, Styrelsen for Patientsikkerhed, klageberettigede foreninger eller enhver anden, der har individuel, væsentlig interesse i sagen, kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

En eventuel klage over afgørelsen skal ske på Klageportalen på www.borger.dk eller www.virk.dk senest 31. august 2023. Herfra sendes klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det koster et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer. Gebyret betales tilbage, hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen.

I får besked, hvis der er klager over afgørelsen.

⁵ Lov nr. 358 af 6. juni 1991 jf. lovbek. nr. 5 af 3. januar 2023

Hvis kommunens afgørelse ønskes indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder efter offentliggørelsen.

Sagsfremstilling

Grundvandsressourcen – sårbarhed

Vandværksboring med DGU nr. 115.1133 er etableret i 1985. Boringen er 99 meter dyb og filtersat i et sandlag (Bastrup Sand) fra 88,5 til 99 meter under terræn. De gennemborede jordlag viser over det dybe sandlag 20 meter vekslende ler- og siltlag og dernæst følger 35 meter sand. Til terræn træffes vekslende lag af ler og sand, hvor 15 meter blåler dominerer.

Vandværksboring med DGU nr. 115.1665 er etableret i 2014. Boringen er 102 meter dyb og filtersat i 88 til 98 meter under terræn. De gennemborede jordlag er meget lig boring med DGU nr. 115.1133 med en vekslen mellem sand og ler. Boringen er fire meter dybere og i dybden er der truffet ler.

Vandværksboring med DGU nr. 115.2248 er etableret i 2022. Boringen er 94 meter dyb og filtersat i Bastrup Sandet fra 84-92 meter under terræn. Fra 94 til 92 meter under terræn ses brunt glimmerler. Over filtret optræder en vekslen mellem sand (fint-groft) og ler, hvor sandet dominerer. Der er i alt 26 meter ler over filtret. Det største lerlag er 11 meter tykt. Der er også et enkelt gruslag på 3 meters tykkelse fra 2-5 meter under terræn.

Vandværksboring med DGU nr. 115.2259 er etableret i 2023. Boringen er 94 meter dyb og filtersat i Bastrup Sandet fra 84-92 meter under terræn. Fra 94 til 92 meter under terræn ses brunt glimmerler. Over filtret ses en vekslen mellem sand (fint-groft) og ler, hvor sandet klart dominerer. Der er i alt 24 meter ler over filtret. Det største lerlag er 7 meter og der er to af. Der er også to gruslag på henholdsvis 2 og 3 meter tæt på terræn.

De fire boringer er etableret med råvandsstationer.

Jelling Vandværk ligger inden for kortlægningsområdet Bredsten-Gadbjerg og Hvejsel. Staten har kortlagt området og Byrådet har den 20. juni 2018 godkendt en samlet "Indsatsplan for Vandel-Vork, **Bredsten-Gadbjerg og Hvejsel**, Andkær og Jerlev-Vejle Syd, Grønbjerg-Langelund Vandværk og Øgelund Vandværk 2018".

Eksisterende viden om området peger på, at området på kildepladsen ved vandværket har nogen til stor sårbarhed, men dybden af de to boringer giver en hvis beskyttelse.

De to nye boringer på kildepladsen ved Hvesager viser flere lerlag, men ikke tykke sammenhængende (>15 meter), så her vurderes sårbarheden også at være nogen til stor, men dybden af de to boringer gør, at der også her er en hvis beskyttelse.

I de Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO) må man ikke bruge pesticider erhvervsmæssigt. Vejle Kommune vil bede staten beregne og optegne BNBOer for de fire boringer og Jelling Vandværk skal så lave aftaler med lodsejere om pesticidfri drift i områderne. Lodsejere skal have fuld kompensation for tabet. Det er vandværket, der skal betale kompensationen.

Grundvandskvaliteten

Der er den 7. december 2022 udtaget en råvandsprøve fra boring med DGU nr. 115.2248 og den 26. maj 2023 fra nyeste boring med DGU nr. 115.2259. Vandet blev analyseret for grundvandets hovedbestanddele, pesticider og nedbrydningsprodukter samt uorganiske sporstoffer. Resultatet viser, at vandtypen er reducerende til stærkt reducerende. Det betyder, at der ingen nitrat og methan er i vandet. Der er et lavt indhold af sulfat. Indholdet af aggressivt kuldioxid er relativt højt. Dette neutraliseres ved tilsætning af kalkbaseret filtermateriale.

Jelling Vandværk har ingen vandkvalitetsproblemer. Drikkevandet overholder alle krav til god drikkevandskvalitet. Seneste vandanalyser kan ses på vandværket hjemmeside <https://jelling-vandvaerk.dk/>

Vandværket udtager vandanalyser efter Vejle Kommunes fastlagte kontrolprogram.

Vandbehandling

Jelling Vandværk har bygget nyt vandværk i 2018-2019. Vandværket er i dag yderst moderne. Vandbehandlingen sker i to lukkede for- og efterfiltre i to linjer. Efter filtrering ledes vandet til to ståltanke af 200 m³, som står inde på vandværket. Der er mulighed for at se ind i tankene, og derved holde øje med bundfald. Vandværket har desuden et UV-anlæg i tilfælde af en bakteriologisk forurening.

Der er den 7. juni 2016 meddelt tilladelse til udledning af filterskyllevand. Filterskyllevandet bundfældes i bundfældningstank i 24 timer og ledes herefter via regnvandsbrønd til regnvandsledning til tilløb til Kidde Bæk.

Vejle Kommune var sidst på tilsyn på Jelling Vandværk 3. juni 2021.

Ledningsnettet

Ledningsnettet består af PVC, PE, PEL og lidt jern. Der var i 2022 et ledningstab på 0,5 %. Vandværket har ingen nødforbindelse, men to kildepladser og to spor på vandværket.

Forbrugere

Vandværket forsyner 1981 ejendomme. Heraf 1800 parcelhuse, 77 husstande i etageejendomme, to sommerhuse, 4 landbrugsejendomme m. dyrehold, 4 landbrugsejendomme u. dyrehold, 31 industrivirksomheder, 17 institutioner, 7 skoler, 3 hoteller, én campingplads og 35 andet med en samlet årlig oppumpet vandmængde i 2022 på 193.942 m³.

Jelling Vandværks forsyningsområde er fastlagt i Vejle Kommunes gældende vandforsyningsplan.

Takster

Seneste godkendelse af takstændringer er sket 15. november 2022.

Regulativ

Jelling Vandværk har et regulativ, der trådte i kraft 1. januar 2012.

Forureningskilder

Kildepladsen i byen er truet af mange forskellige forureningskilder fra bynære bebyggelser såsom kloakledninger, nedgravede olietanke, parcelhusejeres brug af sprøjtemidler m.m.

Kildepladsen ved Hvesager ligger heller ikke langt fra bebyggelse.

Der skal optegnes et nyt indvindingsopland for boringerne på kildepladsen i byen og et for boringerne ved Hvesager.

Så hvilke eller om der ligger nogle forureninger eller mistanke om nogle forureninger i de nye indvindingsoplande vides ikke.

Naturområder

Ved kildepladsen i byen er der ingen natur. Der er ca. 360 meter til Natura2000-område (EF-habitatområde) – Øvre Grejs-Ådal. Inde i området ligger mange rigkær (meget værdifuld våd natur).

Ved kildepladsen ved Hvesager ligger der flere § 3 beskyttede søer, som fungerer som regnvandsbassiner. Der ligger også en beskyttet mose mod sydvest.

De er beskyttet efter Naturbeskyttelsesloven. Det betyder, at en eventuel påvirkning ikke må forringe eksisterende tilstand.

Kommunens vurdering

Jelling Vandværk er driftsmæssigt yderst veldrevet.

Det er positivt, at vandværket har etableret endnu en kildeplads og et nyt vandværk med to spor, hvilket sikrer forbrugerne i tilfælde af boringsnedbrud eller vandkvalitetsproblemer.

Det er desuden positivt, at vandværket har sløjftet den korte boring (DGU nr. 115.1164) på kildepladsen ved vandværket, da der var målt DMS.

Prøvepumpningsforsøg på ny kildeplads har vist, at vandspejlet er påvirket af indvindingen på kildepladsen ved vandværket. Det indikerer, at grundvandsmagasinet på de to kildepladser er sammenhængende. Der er også begge steder tale om filtersætning i det miocæne Bastrup Sand. Det er derfor fornuftigt at fordele indvindingen på to kildepladser i modsætning til før, hvor hele indvindingen skete fra én kildeplads. Ved at fordele indvindingen bliver presset på ressourcen fordelt.

Boringerne er dybe, men der er ikke et tykt sammenhængende lerlag (>15 meter), som gør at området har lille sårbarhed. I kraft af dybden og flere lerlag (fem i alt) af varierende tykkelse er området dog vurderet til at have nogen beskyttelse.

Det er også vurderet, at indvinding af grundvand fra de fire boringer ikke medfører væsentlige ændringer i tilstanden i bestående naturområder.

Dog gøres der opmærksom på, at der ved en eventuel senere udvidelse af den ansøgte vandindvinding vil kunne give en større påvirkning ind i Natura 2000-området, hvorfor der kan blive stillet krav om en egentlig konsekvensvurdering af projektet. Hvis konsekvensvurderingen ikke kan udelukke, at der sker en væsentlig påvirkning, må ansøger være forberedt på, at en forøgelse af den ansøgte indvindingsmængde ikke kan imødekommes. Dette skyldes at Natura

2000-området er omfattet af international lovgivning, som forpligter os til at sikre at den natur, der ligger til grund for udpegningen ikke påvirkes negativt.

Vejle Kommune vurderer, at området kan bære en indvinding som ansøgt på 250.000 m³ grundvand pr. år, og indvindingen kan ske på en miljømæssig forsvarlig måde.

I øvrigt

Hvis du er i tvivl om noget i tilladelsen, er du velkommen til at ringe hertil på tlf. 76812443 eller sende en e-mail til SUSAC@vejle.dk.

Venlig hilsen

Susanne Christiansen

Kopi af tilladelsen er sendt til

A.Højfeldt
Styrelsen for Patientsikkerhed, Vest
Danmarks Sportsfiskerforening
Danmarks Naturfredningsforening, Vejle
Forbrugerrådet

jjc@a-hoejfeldt.dk
trvest@stps.dk
post@sportsfiskerforbundet.dk
dnvejle-sager@dn.dk
fbr@fbr.dk

Palle List Clausen
Hvesager 115
7300 Jelling

Anna Hermannsen Clausen
Hvesager 115
7300 Jelling

Knud Nielsen
Plantagevej 4
Fårup
7300 Jelling

Annette Vibeke Nielsen
Plantagevej 4
Fårup
7300 Jelling

Mogens Lauridsen
Gl. Viborgvej 16
Mølvang
7300 Jelling

Henrik Raun
Hvesager 107

7300 Jelling

Jeannette Østergaard Raun
Hvesager 107
7300 Jelling

Vibeke Kathrine Amtkjær Tygesen
Hvesager 109
7300 Jelling

Andreas Eskildsen
Hvesager 109
7300 Jelling

Asta Høy
Hvesager 111
7300 Jelling

